

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Urasuunnittelu ja ohjaus Suomessa ja Euroopassa

Raimo Vuorinen, KT

Koulutuksen tutkimuslaitos/Jyväskylän yliopisto

RETU-hankkeen seminaari 11.4.2019

robottiturvallisuuden tarkastaja, robottisiirtäjä, robottikouluttaja, tavarankaukolastaaja ja purkaja, tavararobottien ja tavaroiden pelastaja ja joukkoistuskuljetuksen valvoja, mallinvalintakonsultti, tavarastailisti, kiinteistövalvomomestari, robottirakennusmateriaalisäätäjä, etäavustaja, robottiliikenteen "fleet manager", aineenvaihdunta-analyytikko, etäkokki, nanokuituinsinööri, peukutusmanageri, alustalobbari, IoT-riskianalyytikko, mainekauppias, viranomaisfasilitoija, lähipalvelunvälittäjä, mikrovakuuttaja, omavaraiskonsultti, implanttiasentaja, biosalapoliisi, virtuaaliopas, faktantarkastaja, AI-psykologi, etäoppimismentori, virtuaalisomistaja, koheesiomanageri, VR-tapahtumakoordinaattori, joukkoistusrekrytoija, vertaistytön moderaattori, motivaatiosuunnittelija, heimopäällikkö, tarpeenetsijä/logoterapeutti, hallinnon pelillistäjä.... ???

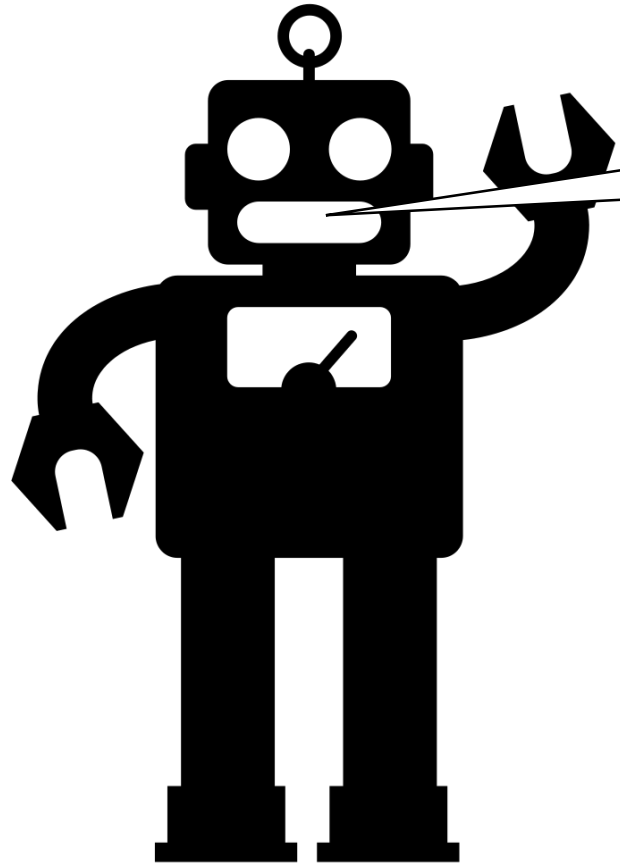
Yleisiä keskusteluteemoja työelämän muutoksista ja ohjauksesta

- ▶ Teknologia nähdään keskeisimpänä muutosvoimana...
- ▶ Muutokset työelämässä nähdään dramaattisina...
- ▶ Muutokseen pyritään vastaamaan osaamisen kehittämisellä ja uusilla yrittäjyyden muodoilla...
- ▶ Toimintapoliittiset linjaukset painottavat osaamisen kehittämistä ja jatkuvaa oppimista....

- ▶ Mutta - taustalla on myös varjona huoli eriarvoistumisen lisääntymisestä....

Ohjauksen rooli tulevaisuudessa?

- ▶ Ohjauksen odotetaan reagoivan monimuotoistuviin työmarkkinoihin, globalisaatioon, uusiin työn tekemisen muotoihin, työurien pidentymiseen, neljänteen teolliseen vallankumoukseen....
- ▶ Uusi teknologia nähdään ennen kaikkea automaation lisääntymisenä...
- ▶ Yksilöiltä edellytetään joustavuutta ja mukautuvuutta uusissa tilanteissa sekä digitaitoja....
- ▶

Ole ihmisiksi, sopeudu nopeasti
älkä pyydä palkankorotusta tai
parempia eläkkeitä..... tai robotti vie
työsi....!

Ohjauksen kysymyksiä

- Kuka olen?
- Mitä maailmassa tapahtuu?
- Missä oma paikkani voi olla?
- Miten toimin muiden kanssa?
- Miten itse voin muuttaa maailmaa?

Nämä kysymykset säilyvät myös, jos ollaan....

- Palkkatyössä
- Yrittäjänä
- Muissa työn tekemisen muodoissa
-

Elinikäinen ohjaus & Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet

1. Työllisyyden lisääminen

- 75 prosenttia 20–64-vuotiaista ihmisistä käy töissä. Nuorten ja ikääntyneiden työntekijöiden sekä kokemattomien työntekijöiden osallistumista työelämään pyritään lisäämään. Lailliset maahanmuuttajat osallistetaan aiempaa paremmin yhteiskuntaan.

2. Tutkimuksen- ja kehittämisen edistäminen

- Kolme prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta käytetään tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

3. Ilmastonmuutoksen ehkäiseminen

- Kasvihuonepäästöjä vähennetään aiempien päätösten mukaisesti.

4. Koulutuksen lisääminen

- Koulunkäynnin keskeyttäneitä on korkeintaan 10 prosenttia. Vähintään 40 prosenttia 30–34-vuotiaista ihmisistä on suorittanut korkea-asteen tai vastaavan tason koulutuksen.

5. Köyhyyden torjunta ja sosiaalinen osallisuus

- Lisätään sosiaalista osallisuutta ja poistetaan köyhyysriski vähintään 20 miljoonalta ihmiseltä.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari 2017

▶ **Yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille**

1. Opetus, koulutus ja elinikäinen oppiminen
2. Sukupuolten tasa-arvo
3. Yhtäläiset mahdollisuudet
4. Työllisyyden aktiivinen tukeminen

▶ **Oikeudenmukaiset työolot**

▶ **Sosiaalinen suojelu ja osallisuus**

▶ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_fi

Euroopan neuvoston suositus taitojen parantamisesta: uusia mahdollisuuksia aikuisille 2016

▶ Suositaa, että jäsenvaltiot

- suunnittelevat taitojen parantamisen polut kolmessa vaiheessa: taitojen arviointi; räätälöidyn, joustavan ja laadukkaan koulutustarjonnan toteuttaminen; ja hankittujen taitojen validointi ja tunnustaminen. Näitä vaiheita voitaisiin helpottaa ohjaus- ja tukitoimilla sekä hyödyntämällä tarvittaessa digitaalisen teknologian mahdollisuuksia.

Komission tiedonanto nuorisotakuusta (joulukuu 2012)

- ▶ Hyödynnetään ESR:n tukea taitojen kehittämiseen ja koulusta työelämään siirtymiseen
- ▶ Tuetaan siirtymistä koulutuksesta työelämään
- ▶ Tuetaan liikkuvuutta työmarkkinoilla
- ▶ Vahvistetaan politiikan toteuttamista osana talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa (European semester)

EU:n ministerineuvoston päätöslauselma 21.11.2008 "Elinikäisen ohjauksen parempi sisällyttäminen elinikäisen oppimisen strategioihin"

- ▶ Edistetään elinikäisten uranhallintataitojen hankkimista.
- ▶ Helpotetaan kaikkien kansalaisten mahdollisuuksia saada ohjauspalveluja.
- ▶ Kehitetään ohjauspalvelujen laadunvarmistusta.
- ▶ Rohkaistaan eri toimijoiden välistä koordinointia ja yhteistyötä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Hyödyntämällä elinikäisen oppimisen toimintaohjelman ja Euroopan rakennerahastojen tarjoamia mahdollisuuksia jäsenvaltioiden painopisteiden mukaisesti.

Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiset puitteet (Post-ET2020 Framework)

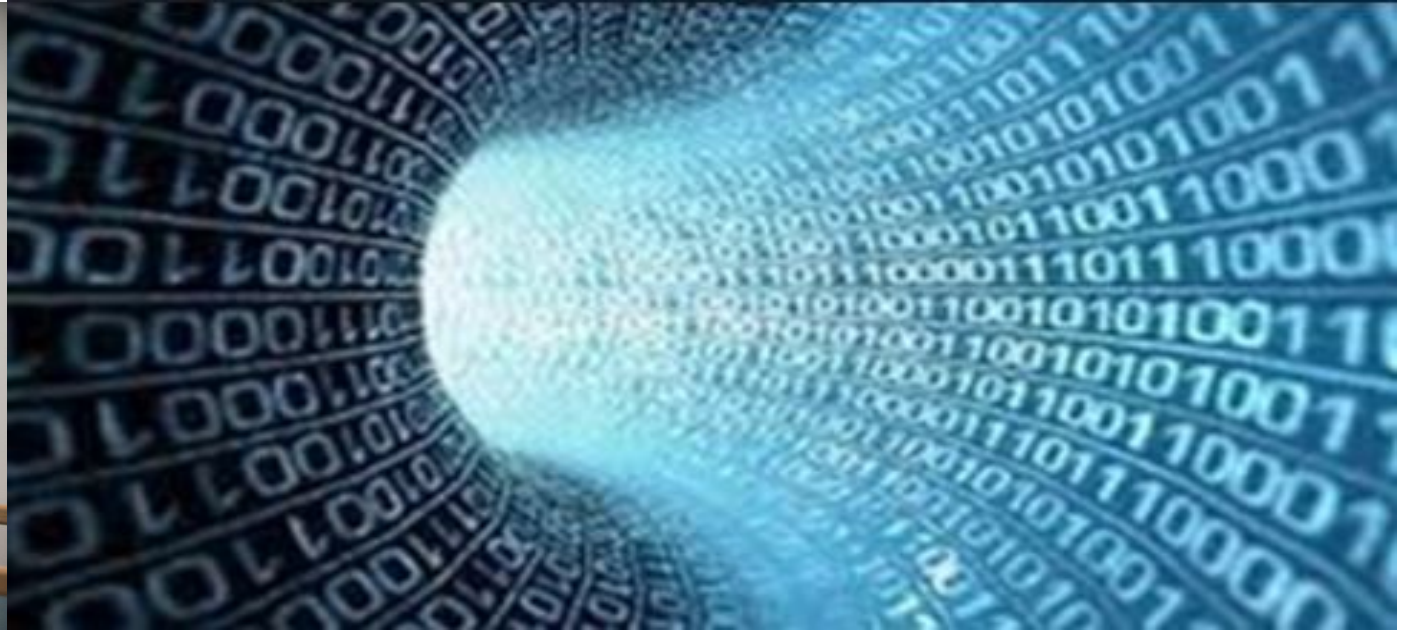
- ▶ Väestön ikärakenteen muutokset
- ▶ Kansalaisten osallisuus
- ▶ Ympäristön muutokset ja kestävä kehitys
- ▶ Teknologian kehitys ja työn muutokset
- ▶ Digitalisaatio yhteiskunnassa
- ▶ Koulutuksen rahoitus, uudistukset ja hallinto

VN 2019: A Study on Structures to Support Continuous Learning – International Benchlearning Recommendations 26.2.2019

- ▶ Finland should move more towards mixed financing models and seek ways to **attach the money to the learner**, not only for the institutions.
- ▶ Finland would need a faster take-up of those innovations whose use has been widely increasing in other countries, such as **A) learning platform development and B) better cooperation between the employer and education provider**.
- ▶ Finland should establish a Challenge Prize for “Best Action” in the field of reaching out to those persons who are in danger of being left out.
- ▶ Finland would need **a long-term strategy for continuous learning** and at the same time a structure for its implementation. This would mean that the implementation structure was a **centralised body for co-ordination and policy design support**.
- ▶ Finland should take the continuous learning viewpoint as a central part of the next government’s social security reform.
- ▶ Finland should evaluate **the deductions in income taxation** and the existing deductions of education-related expenses in corporate taxation from the viewpoint of continuous learning.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot, Neuvoston suositus 17.1.2018

- ▶ Viitekehyksessä esitettävät kahdeksan avaintaitoa ovat:
 - lukutaito;
 - kielitaito;
 - matematiikan, luonnontieteiden, teknologian ja insinööritieteiden alan taidot;
 - digitaalitaidot;
 - **henkilökohtaiset, sosiaaliset ja oppimistaidot;**
 - kansalaistaidot;
 - yrittäjyystaidot;
 - kulttuuritietoisuuteen ja kulttuurin ilmaisumuotoihin liittyvät taidot.

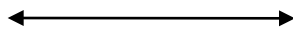

Kenestä on kyse, kun puhutaan ohjauksesta?

Organisaatiokieli

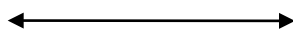
Työllisyys?

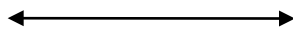
Joustavuus?

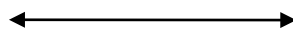
Koulutus ja opetus?

Uranvalinta?

Ohjaus?

Kansalaiskieli/subjektius

Työllistyvyys?

Oman osaamisen
jatkuva päivittäminen ja
ylläpito?
-> elinikäinen oppiminen

Oppiminen?

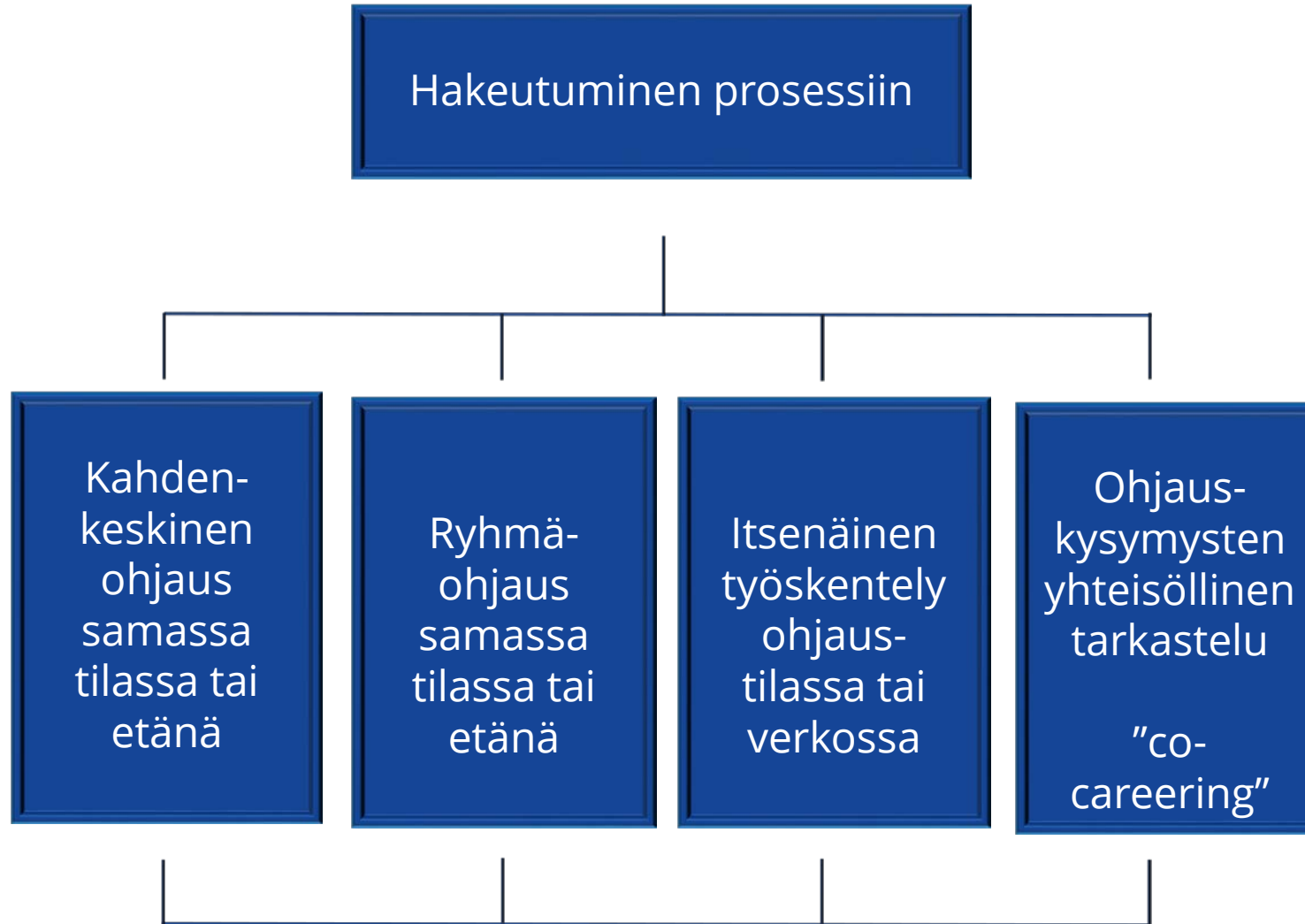
Ura jatkuvina valintoina?

*Careering, co-careering,
Life design, CMS?*

Elinikäiset urasuunnittelutaidot omana itsenäisenä kompetenssina tietoyhteiskunnassa – opittavissa oleva kompetenssialue

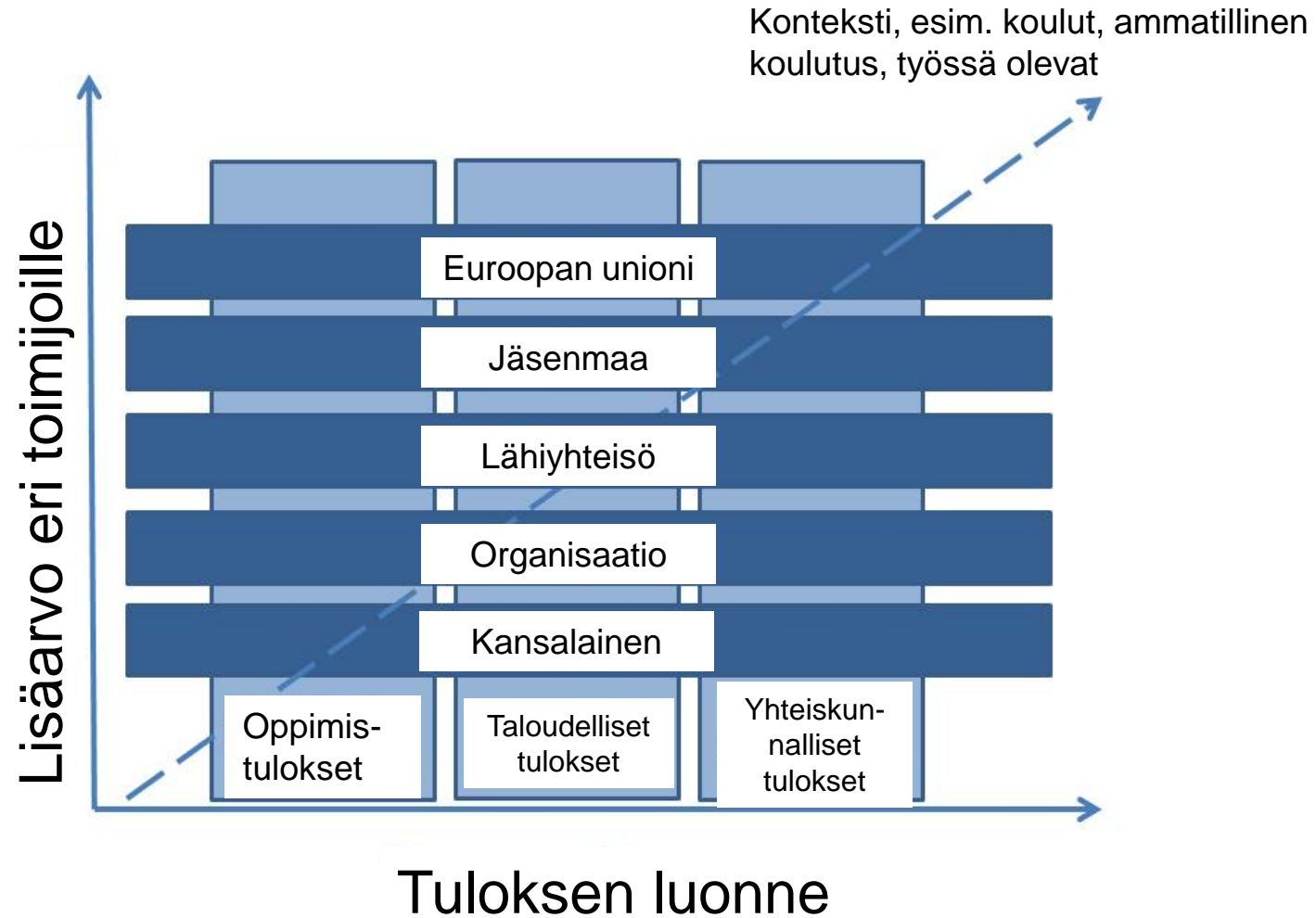
Teknologia ja ohjaus?

Kettunen, J., Sampson, J. P., Jr., & Vuorinen, R. (2015).

Keskustelun kohteeksi tulos ja lisäarvo eri tahoille

(Hooley 2014, Borbely-Pecze 2011, Nykänen ym. 2007)

Vaikuttava elinikäinen ohjaus (ELGPN 2014)

Tietoisuus elinikäisen ohjauksen vaikuttavuudesta

Elinikäinen ohjaus parantaa oppimistuloksia ja edistää koulutusjärjestelmän, työmarkkinoiden, talouden sekä yhteiskunnan toimivuutta.

Koulutussektorilla ohjaus:

- Vahvistaa sitoutumista oppimiseen ja opiskeluun.
- Selkeyttää opintopolkuja koulutuksessa ja työelämässä.
- Edistää urasuunnittelutaitojen oppimista ja syventämistä sekä työllistävyyttä.

Työ- ja elinkeinosektorilla ohjaus:

- Edistää siirtymiä työelämään.
- Lisää työmarkkinoiden joustavuutta.
- Tasapainottaa osaamisen kysyntää ja tarjontaa työmarkkinoilla.
- Vahvistaa kykyä toimia muutostilanteissa.

Päätöksenteko ja TNO-palvelujen kehittäminen

Lähtökohтия tutkimusperustaisille TNO-palveluille ja niiden järjestämistä koskevalle päätöksenteolle

Elinikäinen ohjaus on vaikuttavinta ja tuloksellisinta, kun TNO-palvelut:

- 1) Ovat aidosti saatavilla jatkumona kaikissa elämäntilanteissa.
- 2) Yhdistyvät merkityksellisesti kansalaisen koko elämäntilanteeseen.
- 3) Ottavat huomioon yksilölliset lähtökohdat ja vastaavat kansalaisten valmiuksia ja tarpeita.
- 4) Yhdistävät erilaisia työmuotoja, kuten henkilökohtaisia keskusteluja ja verkkopalveluita.
- 5) Edistävät urasuunnittelutaitojen oppimista ja syventämistä.
- 6) Tarkastelevat kansalaisen kysymyksiä kokonaisuutena moniammatillisessa palveluverkostossa.
- 7) Mahdollistavat työssäoppimiskokemuksia yhteistyössä yritysten kanssa.
- 8) Perustuvat koulutettujen ohjausammattilaisten osaamiseen.
- 9) Perustuvat ajantasaiseen koulutus- ja työmarkkinatietoon.
- 10) Perustuvat pysyvään arviointiin ja laadun kehittämiseen.

TNO-palvelujen järjestämisen sekä laadun ja vaikuttavuuden arviointi ja seuranta

Kaikkien TNO-palvelujen järjestämiseen tulisi liittää laadun kehittäminen, arviointi ja tutkimus. Ensisijaista tässä työssä on:

- Hyödyntää Eurooppalaisen elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikan verkoston (ELGPN) kehittämiä työvälineitä.
- Kehittää oma kansallinen/alueellinen TNO-palveluiden arviointi- ja tutkimusstrategia.
- Julkaista tutkimus- ja arviointiraportteja TNO-palvelujen järjestämistä koskevan päätöksenteon pohjaksi.

Päätöksenteko ja TNO-palvelujen järjestäminen

Tutkimustuloksia tulisi käyttää TNO-palveluja koskevan julkisen päätöksenteon ja palvelujen järjestämisen perustana. On tärkeää, että rahoittajat, johtajat sekä ohjausalan ammattilaiset ovat tietoisia olemassa olevasta tutkimuksesta ja ottavat näiden tulokset huomioon toiminnassaan.

<http://www.elgpn.eu/publications/elgpn-tools-no.-3-the-evidence-base-on-lifelong-guidance>

Vaikuttavimmat ja tulokselliset TNO-palvelut (ELGPN 2014)

Kansalaisnäkökulma:

- Ovat aidosti saatavilla jatkumona kaikissa elämänvaiheissa.
- Yhdistyvät merkityksellisesti kansalaisen koko elämänpiiriin kokemuksiin.
- Ottavat huomioon yksilölliset lähtökohdat ja vastaavat kansalaisten valmiuksia ja tarpeita.

Tuki oppimiselle ja urasuunnittelutaitojen kehittymiselle:

- Yhdistävät erilaisia työmuotoja, kuten henkilökohtaisia keskusteluja ja verkkopalveluita.
- Edistävät urasuunnittelutaitojen oppimista ja syventämistä.
- Tarkastelevat kansalaisen kysymyksiä kokonaisuutena moniammatillisessa palveluverkostossa.
- Mahdollistavat työssäoppimiskokemuksia yhteistyössä yritysten kanssa.

Laadun varmistus:

- Perustuvat ajantasaiseen koulutus- ja työmarkkinatietoon
- Perustuvat koulutettujen ohjausammattilaisten osaamiseen.
- Perustuvat pysyvään arviointiin ja laadun kehittämiseen

**Miten nämä
toteutuvat
Suomessa 2019?**

Työväline oman toiminnan itsearviointiin

ELGPN: Yhteiset tavoitteet ja periaatteet elinikäiselle ohjaukselle 2015

<http://www.elgpn.eu/publications/elgpn-tools-no-6-guidelines-for-policies-and-systems-development-for-lifelong-guidance>

<http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/finnish/suuntaviivoja-elinikaisen-ohjauksen-toimintapolitiikalle-ja-palvelujarjestelyille-yhteiset-tavoitteet-ja-periaatteet-eu-n-jasenmaille-ja-komissiolle/view>

ELGPN: Yhteiset tavoitteet ja periaatteet elinikäiselle ohjaukselle 2015

Hallinnonalojen yhteiset toimintapolitiikan komponentit (9 suuntaviivaa)

1. Urasuunnittelutaidot
2. Elinikäisen ohjauksen saatavuus
3. Elinikäisen ohjauksen laatu
4. Elinikäisen ohjauksen vaikuttavuus
5. Strateginen johtaminen: koordinointi ja yhteistoiminta
6. Koulutus- ja työmarkkinatiedon kehittäminen
7. Alan ammattilaisten koulutus ja kelpoisuudet
8. Elinikäisen ohjauksen rahoitus
9. Tieto- ja viestintäteknologia elinikäisessä ohjauksessa

ELGPN: Yhteiset tavoitteet ja periaatteet elinikäiselle ohjaukselle 2015

Opetus- ja kulttuurihallinnon ala (4 suuntaviivaa)

- 10. Ohjaus perusopetuksessa
- 11. Ohjaus ammatillisessa koulutuksessa
- 12. Ohjaus korkea-asteella
- 13. Ohjaus aikuiskoulutuksessa

Työ- ja elinkeinohallinnon ala (3 suuntaviivaa)

- 14. TNO-palvelut työssä oleville
- 15. TNO-palvelut työttömille
- 16. TNO-palvelut ikääntyville

Sosiaalinen osallisuus (2 suuntaviivaa)

- 17. TNO-palvelut nuorille
- 18. TNO-palvelut erityistä tukea tarvitseville

Mitä Suomessa tarvitaan jatkossa?

- ▶ Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmän vuonna 2011 tekemät esitykset ohjauksen kansalliseksi kehittämiseksi ovat EU:n ministerineuvoston päätelmien suuntaiset
- ▶ Haasteena kolmitasoinen kehittämistyö:
 - Päätöksenteko – ohjauksen monihallinnollinen koordinaatio ??
 - Organisoituminen??
 - Asiakaspalvelun toteutus??
- ▶ Tieto- ja viestintätekniikan käytön tehostaminen
- ▶ Kattavaa arviointi- ja tutkimustietoa kansallisen ja alueellisen päätöksenteon perusteeksi!

ELGPN tuotteet 2015 (<http://elgpn.eu/publications>)

- ELGPNTools 1-6 (Resource Kit, Evidence Guide 2014, CMS, QAE, Guidelines)
- ELGPN Progress Reports 2007-15 & Short Reports
- Concept Notes (Flexicurity, Youth Unemployment, Career Management Skills, Youth Guarantee, Early School Leaving, Work-based learning)
- Glossary – online version
- Policy Briefings

Kiitos!

Raimo Vuorinen, Ph.D.
Projektipäällikkö
Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

&

Adjunct Associate Professor at the Faculty of Social and Human Sciences School
of Social Sciences
University of Iceland

&

Affiliate Professor with the Faculty of Education and the Centre for Labour Studies
University of Malta

raimo.Vuorinen@jyu.fi

Skype: vuorai